

L-Eżamijiet Annwali għall-Iskejjel Sekondarji 2015

IT-TIENI SENA

IL-MALTI (Il-Fehim mis-Smigh)

IL-HIN: 15-il minuta

Il-Karta tal-Għalliema

Gwida għat-Tmexxija tal-Eżami tal-Fehim mis-Smigh

1. L-għalliema tal-Malti li se jmexxu l-eżami tas-smigh isellmu lill-istudenti u wara li jitqassmu l-karti tal-eżami tas-smigh jgħidulhom: ***“Bongu. Nitlobkom biex tiktbu isimkom, kunjomkom u l-klassi fil-post ipprovdut fil-karta ta’ quddiemkom.”***
2. Meta l-għalliema jaraw li l-istudenti lestew, jgħidulhom: ***“Issa se naqralkom l-ewwel silta. Nitlobkom toqoghdu attenti għall-qari. Ma tistghux tiktbu jew taħdmu l-eżerċizzji waqt li nkun qed naqralkom is-silta.”***
3. L-għalliema jaqraw l-ewwel silta kollha b’ritmu meqjus u meta jispiċċaw mill-qari jgħidu lill-istudenti: ***“Issa se naqralkom l-istruzzjonijiet u l-eżerċizzji li tridu taħdmu fuq is-silta li għadkom kemm smajtu. Tistghu taħdmuhom waqt li qed naqra. Infakkarkom li s-silta ser terġa’ tinqralkom darb’ohra.”***
4. L-għalliema jaqraw l-istruzzjonijiet u l-eżerċizzji kollha kif hemm fil-karta. Wara dan il-qari l-istudenti jingħataw ftit hin biex jaħdmu qabel ma jibda t-tieni qari tal-ewwel silta. Wara jgħidu lill-istudenti: ***“Issa se naqralkom għat-tieni u l-aħhar darba s-silta flimkien mal-istruzzjonijiet u l-eżerċizzji. Tistghu tkomplu taħdmu waqt dan il-qari.”***
5. Kif l-għalliema jtemmu t-tieni qari jagħtu ftit hin biex l-istudenti jkomplu jaħdmu l-karta. Wara jgħidu lill-istudenti: ***“Issa se naqralkom it-tieni silta. Nitlobkom toqoghdu attenti għall-qari. Ma tistghux tiktbu jew taħdmu l-eżerċizzji waqt li nkun qed naqralkom is-silta.”***
6. L-għalliema jaqraw it-tieni silta kollha b’ritmu meqjus u meta jispiċċaw mill-qari jgħidu lill-istudenti: ***“Issa se naqralkom l-istruzzjonijiet u l-eżerċizzji li tridu taħdmu fuq is-silta li għadkom kemm smajtu. Tistghu taħdmuhom waqt li qed naqra. Infakkarkom li s-silta ser terġa’ tinqralkom darb’ohra.”***
7. L-għalliema jaqraw l-istruzzjonijiet u l-eżerċizzji kollha kif hemm fil-karta. Wara dan il-qari l-istudenti jingħataw ftit hin biex jaħdmu qabel ma jibda t-tieni qari tas-silta.
8. L-għalliema jgħidu lill-istudenti: ***“Issa se naqralkom għat-tieni u l-aħhar darba s-silta flimkien mal-istruzzjonijiet u l-eżerċizzji. Tistghu tkomplu taħdmu waqt dan il-qari.”***
9. Hekk kif tgħaddi kwarta mill-bidu tal-eżami, l-għalliema jgħidu lill-istudenti: ***“Il-hin tal-eżami għadda. Jekk joghgobkom ieqfu mill-kitba u se niġbor il-karti. Grazzi.”***
10. L-għalliema inkarigati jaraw li l-karti kollha tal-eżami tas-smigh jingħabru u l-istudenti jistgħu jkomplu bl-eżami tal-qari u l-kitba.

Il-Qari tal-Ewwel Silta: **Drawwa fid-deżert**

Żewġt irġiel Sudanizi, imkebbba minn rashom sa saqajhom, kienu qed jaqsmu d-deżert meta lemġu tinda tal-bedwini. Ħadu r-ruġ għax is-sħana tax-xemx u r-ramel jikwi taħt saqajhom kienu dgħajfulhom saħħithom. Il-bedwin flimkien ma' martu laqagħhom ħafna tant li tahom l-ilma u saħansitra qatlilhom ġemel u laħmu ġie servut f'ikla abbundanti.

L-għada kif beda jbexbex l-irġiel komplew il-vjaġġ tagħhom. Qabel telqu, billi ma sabux lill-bedwin fit-tinda qabdu mitejn dinar, tawhom lil martu u rringrazzjawha.

Kienu ilhom miexja erba' sigħat meta vuċi tgħajjat warajhom ħasdithom. Harsu lura u għall-ewwel ma bdew jaraw lil hadd bil-qawwa tax-xemx. Imma f'daqqa waħda jaraw lill-bedwin riesaq lejhom. Malli laħaqhom inxtehet għarkupptejh quddiem l-irġiel u tahom lura l-mitejn dinar li kienu ħallew. L-irġiel meta raw dan, ġabu għajnejhom wara widnejhom u ma ridux jiehdu l-flus. Izda l-bedwin qarras wiċċu u wriehom li bħalma d-deżert jilqa' lill-bedwini kull fejn ikunu u qatt ma jitlobhom xejn lura, l-istess jagħmlu huma mal-barranin li jiltaqgħu magħhom fid-deżert.

Taħriġ A. Imla l-vojt skont dak li smajt fis-silta.

(5 marki)

1. L-irġiel imsemmija kienu mis-_____.
2. Dawn l-irġiel kielu l-laħam tal-_____ li kien qatlilhom il-bedwin.
3. X'għamlu l-għada filgħodu qabel komplew il-vjaġġ tagħhom? _____
_____.
4. Għall-ewwel ma setgħu jaraw lil hadd fid-deżert minhabba _____.
5. L-espressjoni "*ġabu għajnejhom wara widnejhom*" tfisser:
 - a. baqgħu mistagħġba
 - b. kellhom uġiġh f'għajnejhom minhabba x-xemx
 - ċ. dehru xi ffit imbezzgħa

Il-Qari tat-Tieni Silta: **Il-Bebbuxu**

Il-bebbuxu huwa meqjus bhala l-aktar kreatura lajma fid-dinja. Infatti jimxi madwar 50 metru fis-siegħa u dejjem f'forma ta' ċirku. Fid-dinja nsibu madwar mitejn elf speċi ta' bebbux. Il-bebbux huwa veġeterjan infatti jiekol kwalunkwe frott, ħaxix u żrieragħ. Ihobb jgħix fid-dlam u l-umdità, infatti jkun attiv ħafna billejl u f'postijiet niedja. Għajnejh jinsabu f'tarf l-antenni t-twal filwaqt li bl-antenni l-qosra jxomm u jhoss dak li jkun qed jiġri madwaru. Il-bebbuxu ma jismax u fil-fatt m'għandux widnejn. Ma jagħmilx hsejjes u jikkomunika ma' sħabu bil-mess. Għandu sens ta' xamm qawwi ħafna li jużah biex isib l-ikel. Kull bebbuxu kapaċi jbid għax huwa raġel u mara fl-istess ħin. Il-bajd idum tliet ġimgħat biex ifaqqas. Bebbuxu kapaċi jgħix mal-ghoxrin sena u tkun taf kemm għandu żmien billi tghodd iċ-ċrieki li jkollu fuq il-qoxra. Hu jidhol f'qoxortu biex jorqod jew jistaħba mill-periklu. Fost l-għedewwa tiegħu minbarra l-bniedem għandu l-ħanfus, il-fkieren, l-għasafar, is-sriep u ż-żringijiet. Il-bebbuxu jmut meta jiekol il-melħ jew iz-zokkor.

Taħriġ B. Wieġeb skont dak li smajt fis-silta.

(5 marki)

1. Il-bebbuxu huwa magħruf bhala kreatura _____.
2. Il-bebbux ihobb joqgħod ħafna fl- _____ u għalhekk taf issibu f'xi kantina.
3. Bl-antenni twal jara filwaqt li bl-antenni qosra _____ u jhoss.
4. Tkun taf kemm għandu żmien il-bebbuxu minn kemm ikollu:
 - a. antenni twal
 - b. ċrieki fuq il-qoxra
 - ċ. qoxra b'saħħitha
5. Il- _____ jew iz-zokkor joqtlu lill-bebbuxu.

TMIEM IL-KARTA

L-Eżamijiet Annwali għall-Iskejjel Sekondarji 2015

IT-TIENI SENA

IL-MALTI (Il-Fehim mis-Smigh)

IL-HIN: 15-il minuta

IL-KARTA TAL-ISTUDENT/A

L-isem u l-kunjom:

Il-klassi:

IL-MARKA

10

L-Ewwel Silta: **Drawwa fid-deżert**

Tahriġ A. Imla l-vojt skont dak li smajt fis-silta.

(5 marki)

1. L-irġiel imsemmija kienu mis-_____.
2. Dawn l-irġiel kielu l-laħam tal-_____ li kien qatlilhom il-bedwin.
3. X'għamlu l-għada filgħodu qabel komplew il-vjaġġ tagħhom? _____
_____.
4. Għall-ewwel ma setgħu jaraw lil hadd fid-deżert minhabba _____.
5. L-espressjoni "*gabu għajnejhom wara widnejhom*" tfisser:
 - a. baqgħu mistagħġba
 - b. kellhom uġiġh f'għajnejhom minhabba x-xemx
 - ċ. dehru xi ftit imbezzgħa

It-Tieni Silta: **Il-Bebbuxu**

Tahriġ B. Wieġeb skont dak li smajt fis-silta.

(5 marki)

1. Il-bebbuxu huwa magħruf bhala kreatura _____.
2. Il-bebbux iħobb joqgħod ħafna fl-_____ u għalhekk taf issibu f'xi kantina.
3. Bl-antenni twal jara filwaqt li bl-antenni qosra _____ u jhoss.
4. Tkun taf kemm għandu żmien il-bebbuxu minn kemm ikollu:
 - a. antenni twal
 - b. ċrieki fuq il-qoxra
 - ċ. qoxra b'saħħitha
5. Il-_____ jew iz-zokkor joqtlu lill-bebbuxu.

TMIEM IL-KARTA

L-Eżamijiet Annwali għall-Iskejjel Sekondarji 2015

IT-TIENI SENA

IL-MALTI (Il-Qari u l-Kitba)

IL-HIN: Saghtejn

L-Isem u l-Kunjom: _____

Il-Klassi: _____

Għall-istudent/a:

1. Wieġeb il-mistoqsijiet kollha kif mitlub/a.
2. Ortografija, punteġġjatura, sintassi, ideat u preżentazzjoni tajbin jgħinuk biex tikseb riżultati aħjar.

Għall-ghalliema:

IL-MARKI	It-Tahdit	10	
	Is-Smigh	10	
	Il-Qari u l-Kitba	80	
	IT-TOTAL	100	

Taqsima	A	B	Ċ	Di	Dii	Diii	E	TOTAL
Marka	14	10	6	10	10	10	20	80
Marka tal-Istudent/a								

Kummenti:

IS-SILTA TAL-FEHIM MILL-QARI

Aqra sewwa din is-silta u wieġeb il-mistoqsijiet dwarha.

Il-qari u l-hlejquiet ta' dinjet il-fantasija

Darba fuq xkaffa f'librerija minsija, Kim lemhet ktieb kannella. Kien jismu *Il-hlejquiet ta' dinjet il-fantasija*. Issellfitu u marret id-dar. (par. 1)

Waqt li bdiet tqalleb il-ktieb, intebhet li l-istejjer u l-illustrazzjonijiet bdew jiċċaraw. Kif waslet fl-aħhar paġna fejn kien hemm stampa ta' unikornu, **ghajnya marret biha**. Ma damitx wisq rieqda għaliex qajjimha ħoss. Bexxqet għajnejha u lemhet 'l-unikornu tal-ktieb. Dan qalilha: “Kim, jien l-unika hlejqa minn dinjet il-fantasija li għadni ħaj, iżda ma tantx fadalli ħajja. Jehtieg li tgħinna. Jekk il-bnedmin mhux se jaqraw, mhumiex se jizviluppaw l-immaginazzjoni u jien u shabi l-hlejjaq tal-fantasija mmutu. Ghinna Kim. Wassal il-messaġġ tagħna lill-bnedmin għaliex ma' kull ktieb li jinqara, aħna nerggħu ningħataw il-ħajja.” (par. 2)

Ma' dan il-kliem, l-unikornu reġa' daħal fil-ktieb. Hasbitha qed toħlom iżda minnufih lemhet lill-unikornu jħares dritt f'għajnejha. Ftakret fil-prezentazzjoni li kellha u ddeċidiet li tagħmilha dwar il-qari. (par. 3)

Xtaqet li fi shabha tnissel interess fil-qari sabiex il-hlejjaq immaginarji jerggħu jieħdu l-ħajja. Kim iddispjaċieha li bħal bosta nies ma kinitx qed taqra u li minhabba f'hekk id-dinja tal-maġija ma baqgħetx tiġġedded. (par. 4)

Jum il-prezentazzjoni wasal. Sa dakinhar, l-unikornu kien kważi għeb għalkollox, imma Kim ma ridentux li jmut, la lili u lanqas lill-hlejjaq shabu. Għalhekk għamlet prezentazzjoni mqanqla dwar il-ħtieġa tal-qari. Tant tkellmet b'passjoni li hegġet lil shabha u lkoll marru jissellfu l-kotba. Xtaqu li bħal Kim ikollhom dik il-hegġa frott il-qari. U hekk il-ħbieb tal-klassi ta' Kim iddakkru u hegġew lil shabhom ta' klassijiet oħra u qatt daqs daww il-jiem, il-librerija ma rat daqshekk nies għax kif jgħidu, il-kliem iqanqal u l-eżempju jkaxkar. (par. 5)

Dakinhar tal-prezentazzjoni, Kim tant emmnet f'dinjet il-fantasija, li l-unikornu u shabu reġgħu hađu l-ħajja. Il-ktieb il-kannella reġa' żzewwaq bil-kuluri u l-paġni zzejnu bl-ogħna stejjer tal-fantasija. Għalkemm il-ktieb hađitu lura l-librerija, Kim baqgħet tiltaqa' mal-unikornu f'kotba oħra, li bħall-kannella, kienu sors sabiħ fejn l-immaginazzjoni, il-ħolm u l-fantasija jilhqu l-milja tagħhom. (par. 6)

Wieġeb il-mistoqsijiet fi kliem skont is-silta li qrajt.

1. Agħti deskrizzjoni tat-tip ta' ktieb u l-post minn fejn inkiseb il-ktieb ta' din l-istorja.

_____ (marka)
2. Xi ntebħet Kim waqt li bdiet tqalleb f' dan il-ktieb?
_____ (marka)
3. Tahseb li hemm rabta bejn il-librerija msemmija fl-ewwel paragrafu u dak li qal l-unikornu lil Kim fit-tieni paragrafu? Agħti raġuni għat-twegiba tiegħek.

_____ (2 marki)
4. Xi ddeċidiet li tagħmel Kim biex tgħin lil dan l-unikornu u lill-ħlejqu ta' dinjet il-fantasija?
_____ (marka)
5. Tahseb li din ta' Kim kienet deċiżjoni għaqlija u li biha setgħet tassew tgħin lill-unikornu f' dak li talabha? Agħti raġuni għat-twegiba tiegħek.

_____ (2 marki)
6. Tahseb li Kim irnexxielha tilhaq l-għan tagħha permezz tal-prezentazzjoni li għamlet? Sib mis-silta mogħtija, sentenza jew frazi li turi dan.

_____ (2 marki)
7. X'juri l-fatt li għalkemm Kim ħadet il-ktieb lura l-librerija, xorta waħda baqgħet tiltaqa' mal-unikornu?

_____ (2 marki)
8. X'tahseb li jirrapprezenta l-ktieb il-kannella f' din l-istorja? Għaliex tahseb hekk?

_____ (2 marki)
9. Fil-fehma tiegħek, x'inhu l-messaġġ ewlieni ta' din l-istorja?

_____ (marka)

Taqsima B. Il-Grammatika		(10 marki)	— 10	
1.	Agħti l-ghadd imteni ta': għajnya (par. 2)	_____ (½ marka)		
2.	Agħti l-plural shih ta': htieġa (par. 5)	_____ (½ marka)		
3.	Mill-aħħar paragrafu, sib u nizzel frazi li qiegħda fl-istat kostrutt .	_____ (marka)		
4.	Uża l-pronomi mehmuzin sabiex tikteb il-frazi mogħtija f'kelma waħda : wassal il-messaġġ tagħna lill-bnedmin (par. 2)	Biex tibni t-twegiba tiegħek biċċa biċċa: (marka)		
		il-verb wassal	l-oġġett dirett il-messaġġ tagħna	l-oġġett indirett lill-bnedmin
		Il-frazi f'kelma waħda: _____		
5.	Minn paragrafu 2 sib il-verb li għandu l-gherq :	_____ (marka)		
	a. q-w-m	5a. _____	_____ (marka)	
	b. għ-j-n	5b. _____	_____ (marka)	
6.	Agħti n-nom verbali u l-partiċipju passiv femminil singular tal-verb: jizviluppaw (par. 2)	6a. in-nom verbali : _____ (marka)	_____	
		6b. il-partiċipju passiv femminil singular : _____ (marka)	_____	
7.	Agħti l-grad komparattiv tal-aġġettiv fil-frazi mogħtija : ... l-paġni żżejnu bl-oġġna stejjer tal-fantasija. (par. 6)	_____ (marka)		
8.	Fi kliem ek spjega l-qawl li hemm f'paragrafu 5.	_____ (marka) _____ _____ _____		
9.	Agħti kelma oħra flok l-idjoma : għajnya marret biha (par. 2)	_____ (marka)		

Di. II-Poeżija (Nadriet 2 ta' Tarċisju Zarb)**(10 marki)**

1. Din hija l-aħħar strofa tal-poeżija **Gelmus** ta' Ġorġ Zammit.

**Minn gholjietek, Gelmus, hadt ġo hobbi
Xitla saghtar, saqqejtha bid-dmugh:
Mhux id-dmugh li jitnissel mill-htija,
Iżda l-biki li jserrah ir-ruh.
U bi dmugħi jien nibqa' nsaqqiha
Ja Gelmus, sa ma żmien jintemm:
Għax fwehitha tnissini li fostna
Isaltan is-semm!**

a. Għaliex tela' fuq l-għolja ta' Gelmus il-poeta?

_____ (marka)

b. Tahseb li din l-esperjenza għoġbitu? Kif taf?

_____ (marka)

ċ. Fisser dawn il-versi: **"Mhux id-dmugh li jitnissel mill-htija,
Iżda l-biki li jserrah ir-ruh"**.

_____ (marka)

d. Mill-istrofa t'hawn fuq sib u ikteb:

i. apostrofi dirett: _____ (marka)

ii. metafora: _____ (marka)

2. Aqra din is-silta meħuda mill-poeżija ta' Dun Karm, **Wied Qirda** u wara wieġeb il-mistoqsijiet.

**Meta ninzel hawnhekk filwaqt li hamra
ix-xemx tistahba wara l-Fuqqanija,
u nara d-djar u 'l fuq mid-djar xi tamra
isewdu fuq il-ward ta' dik id-dija;**

**Filwaqt li f'qalb li thobb tixghel bħal ġamra
ix-xewqa tal-mistrieħ ġo dar kennija
u l-aħħar xbejba, li x-xemx ghamlet samra,
titla' b'xi midra u jew b'xi luh mghobbija;**

a. Liema ħin tal-ġurnata qed jiddeskrivi l-poeta?

_____ (marka)

b. Liema kliem jixhed il-bżulija tat-tfajla-bidwija?

_____ (marka)

ċ. Mis-silta sib similitudni.

(marka)

3. Fisser fi kliemk dan **Il-Hajku** ta' Anton Buttigieg.

**Il-ghasfur qasam
id-dinja minn fuq s'isfel
bla radju u radar.**

(2 marki)

Dii. In-Novelli (Arja Friska 2: Antologija ta' Novelli)

(10 marki)

Aghzel **TNEJN** minn dawn li ġejjin u wegibhom fl-ispazju ta' taht.

1. FULU U SKARTOĊĊ ta' Paul P. Borg

Imbaghad waddab l-iskrataċ qalb il-ful. Hekk, haseb. Dik kienet l-idea li kienet ġietu. Ma jehlux huma. Jehel haddiehor. Jehel min ghadha jispara l-iskrataċ mill-ghalqa tal-ful.

Din hija silta min-novella **Fulu u Skartoċċ** ta' Paul P. Borg.

- Fid-dawl ta' dak li ġara, x'rabta hemm bejn il-ful u l-iskrataċ?
- Il-karattru ewlieni tan-novella jidher li ma tantx jirrispetta l-ambjent. Saħħah dan l-argument minn dak li qrajt fin-novella.

2. ID-DILEMMA TA' SARA ta' Nora Macelli

Tghid inċempel għall-ajjut?

Nilhaq?

Jew ahjar inwerżaq għall-ghajnuna forsi l-eqreb suldat jilhaqni malajr?

X'għandi naghmel?

X'suppost naghmel?

Xi rrid naghmel?

Din hija silta min-novella **Id-Dilemma ta' Sara** ta' Nora Macelli. Jidher li Sara sabet ruħha quddiem għażla u dak li ddeċidiet iħallielna messaġġ. Uri kif dan jidher fin-novella.

“... dawk t’hemm isfel fommhom issigillat ghax jinsabu taht is-saqaf. Imma jien hieles aktar minnhom... Dik it-tfajla kienet l-unika mara li qatt mietet taht dan is-saqaf. L-ispirtu taghha baqa’ jrid jithallas... u mas-snin l-ispirtu hakem id-dar kollha, kull ġebli u kull maduma, kull tieqa u bieb.”

Dawn huma partijiet mill-konverżazzjoni li kellu Toni ma’ Danjeli.

1. Għaliex Danjeli kien iqis lilu nnifsu hieles aktar mill-oħrajn?

_____ (marka)

2. Min kienet omm Danjeli?

_____ (marka)

3. X’kien jisimha t-tfajla msemmija minn Danjeli?

_____ (marka)

4. X’kien joħdilha Toni biex trattab qalbha?

_____ (marka)

5. Minn xiex kien jibza’ dan Danjeli u x’kien iħobb?

_____ (marka)

6. Kif kien miet Danjeli?

_____ (marka)

7. F’madwar **60 kelma** ikteb kif kont tħossok li kieku kont tghix fid-dar tan-nanna Ġolina.

_____ (4 marki)

Aghzel **WIEHED** mit-titli li jolqtok u iktab komponent ta' madwar **250 kelma** fuqu fil-linji pprovduti.

1. **Narrattiv:** *Ibda l-komponent b'dan li ġej:* Kien bahar jibla' l-art meta Nardu hareġ bid-dghajsa ta' missieru ...
2. **Deskrittiv:** Basket tal-iskola li niddisinja jien
3. **Argumentattiv:** Il-kotba għandhom jinqraw minn fuq il-kompjuter u mezzi teknoloġiċi oħrajn (*laptop, tablet, kindle...*), jew billi jinżammu fl-idejn u jiddawru l-paġni b'mod taṅgibbli? Iddiskuti.

Spazju biex tagħmel il-pjan tal-kitba tiegħek. (Ma jingħatawx marki għall-pjan.)

